

Tema a 12-a: Întruparea

Isus este singurul Fiu al lui Dumnezeu, care s-a făcut om pentru mântuirea noastră. El este Dumnezeu desăvârșit și om desăvârșit: a luat condiția noastră materială și trupească, supusă multor nevoi, pentru a ne mântui de păcatele noastre. Sfânta Maria este cu adevărat Maica lui Dumnezeu, pentru că Cel pe care L-a zămislit ca om, prin lucrarea Duhului Sfânt, nu este altul decât Fiul veșnic al Tatălui.

19.07.2024

Cuprins

Identitatea lui Isus în Noul Testament

Identitatea lui Isus în lumina
conciliilor cristologice

Întruparea

Cunoașterea și voința umană a lui
Isus

Valoarea misterului Întrupării

Maria, Maica lui Dumnezeu și a
Bisericii

Bibliografie

.....

Identitatea lui Isus în Noul Testament

Evangheliile ne povestesc istoria lui Isus, iar aceasta este fundamentul întregii doctrine cristologice.

Cristologia nu este altceva decât reflecția asupra cine este Isus și ce a venit El să facă în lume.

Această reflecție își are punctul de plecare în scrierile Noului Testament: Evangheliile, scrisorile Sfântului Paul și ale Sfântului Ioan, precum și alte texte. Acestea se întreabă despre Isus, cât și despre importanța sa pentru omenire. Și pornesc de la o convingere foarte importantă: aceea că Isus nu poate fi doar un om. De fapt, în anii de după înviere, primii creștini venerau numele lui Isus, îl lăudau, îi cântau imnuri și se adunau duminica pentru a celebra Euharistia în memoria sa.

Toate acestea erau destul de logice atunci când luăm în considerare viața lui Isus în ansamblu. În lumina Evangheliilor, este clar că Isus s-a văzut pe sine ca reprezentantul unic al lui Dumnezeu în lume, a pretins (chiar și într-un mod umil și natural) prerogative divine precum iertarea păcatelor, reformarea cuvântului pe care Dumnezeu îl dăduse poporului prin Moise sau cererea iubirii absolute pentru persoana sa. În plus, a confirmat toate acestea prin miracole importante, cum ar fi învierea lui Lazăr, care a arătat stăpânirea și puterea sa asupra elementelor cosmice, oamenilor și demonilor; a înviat el însuși și, de pe tronul Tatălui, l-a trimis pe Duhul Sfânt. Toate acestea au însemnat, de asemenea, că Isus a împlinit promisiunile pe care Dumnezeu le făcuse Israelului pentru vremurile din urmă și definitive: promisiunea de a instaura o împărăție care avea să dureze pentru totdeauna, din care

El, Isus, era Regele-Mesia întronat în cer. Isus nu putea fi doar un om, oricât de sfânt ar fi fost el.

Totuși, această convingere s-a confruntat cu o întrebare fundamentală: care era relația lui Isus cu Dumnezeu? Pentru primii creștini nu a fost ușor să răspundă la această întrebare. Ei au mărturisit că există un singur Dumnezeu, dar au realizat, de asemenea, că Isus a acționat și a vorbit ca și cum ar fi fost el însuși Dumnezeu. Problema era deci foarte clară: se poate spune că Isus este Dumnezeu? Dar în ce sens? Oare nu înseamnă asta mărturisirea a doi dumnezei? Aceasta din urmă era o absurditate, pentru că și ei, ca toți evreii, erau convinși că nu există - că nu poate exista - decât un singur Dumnezeu. Care este, așadar, relația lui Isus cu Dumnezeul lui Israel?

Această reflecție va conduce treptat la soluții satisfăcătoare. Deja în

scrisorile Sfântului Paul vedem că apostolul folosește diferite moduri de a exprima divinitatea lui Isus, fără a-l confunda cu Dumnezeu Tatăl și fără a afirma doi dumnezei. De exemplu, în prima scrisoare către Corinteni, el scrie: „pentru voi există un singur Dumnezeu, Tatăl, de la care vin toate și pentru care suntem, și un singur Domn, Isus Cristos, prin care sunt toate și prin care suntem și noi” (1 Cor 8,6). El folosește această expresie, „un singur Dumnezeu și un singur Domn”, care îi pune pe Dumnezeu Tatăl și pe Cristos pe același nivel în practică, deoarece în Vechiul Testament „Domnul” era „numele cel mai obișnuit pentru a desemna însăși divinitatea Dumnezeului lui Israel” (Catehism, nr. 446).

„Atribuindu-i lui Isus titlul divin de Domn”, spune Catehismul Bisericii Catolice, „primele mărturisiri de credință ale Bisericii afirmă, încă de la început, că puterea, cinstea și mărirea datorate lui Dumnezeu Tatăl

i se cuvin și lui Isus, pentru că El este „din fire Dumnezeu” (Catehismul, nr. 449).

Toate acestea sunt și mai clare în Evanghelia după Ioan, care de la început îl distinge clar pe Dumnezeu Tatăl față de Cuvântul lui Dumnezeu, care era în Dumnezeu de la început și care era Dumnezeu însuși (cf. In 1,1). Isus, spune Ioan, este Cuvântul întrupat, care s-a făcut om și a venit în lume pentru mântuirea noastră. Acest Cuvânt a existat înainte de timp și de creație și, prin urmare, nu este creat. El a fost întotdeauna Cuvântul Tatălui și, prin urmare, este deosebit de Tatăl, chiar dacă este în relație cu El. Acesta este un text important, în care Ioan răspunde la problema referitoare la modul de a spune că Isus este Dumnezeu fără a spune că există doi dumnezei. Acest Cuvânt, crede Ioan, este divin ca Tatăl însuși, dar nu poate fi considerat un al doilea Dumnezeu,

deoarece este complet raportat la Tatăl. Acest lucru deschide calea pentru o considerare a Dumnezeuului unic ca o Treime de persoane: Tatăl, Fiul și Duhul. Astfel, în Noul Testament, Dumnezeu lui Israel își deschide intimitatea și se dezvăluie ca Iubire, Iubire care realizează unitatea perfectă a celor trei persoane divine.

Identitatea lui Isus în lumina conciliilor cristologice

În secolele care au urmat epocii apostolice, Biserica și-a definit mai bine cunoașterea despre Isus și a aprofundat-o pe baza a ceea ce afirmase Noul Testament.

Răspândirea evanghelizării a adus Evanghelia în contact cu lumea non-evreiască și, în special, cu gândirea greacă, care admitea o pluralitate de zei în diferite grade.

În acest context, Isus ar putea fi perceput ca un al doilea Dumnezeu, mai mic decât Tatăl și capabil de schimbare și întrupare (spre deosebire de Tatăl, care ar fi imuabil). Aceasta a fost propunerea lui Arios împotriva căreia a reacționat Conciliul de la Niceea în anul 325 (cf. Catehism, nr. 465). La acest conciliu s-a format ceea ce noi recitim în fiecare duminică în Crez, și anume că Isus este „Dumnezeu din Dumnezeu, Lumină din Lumină, Dumnezeu adevărat din Dumnezeu adevărat, născut iar nu creat, de o ființă cu Tatăl”. Acest lucru arăta clar că Tatăl și Fiul împărtășesc aceeași divinitate unică și au aceeași demnitate.

Un secol mai târziu s-a ridicat o altă problemă importantă: dacă Isus este Dumnezeu, cum poate fi în același timp om? Experiența ne spune că un om este un individ, iar Dumnezeu este, de asemenea, o ființă distinctă și

individuală. Cum pot fi ele o singură realitate? Când ne gândim la Cristos, nu sunt ei mai degrabă două indivizi distincți, dar profund uniți într-un fel? În această direcție a fost propunerea patriarhului Constantinopolului, Nestorie. Pentru el, Dumnezeu și omul Isus formează o unitate pentru că ei acționează întotdeauna în perfectă conjuncție. La fel cum un cal care galopează și călărețul care îl conduce acționează în conjuncție, se conformează reciproc, deși în realitate sunt două ființe distincte care formează o singură figură. Din această abordare, Nestorie a concluzionat că Isus s-a născut, a trăit în Palestina, a murit pe cruce etc., dar nu se putea spune același lucru despre Dumnezeu. Cuvântul veșnic este imuabil și nu se poate naște ca o ființă umană. Prin urmare, nu se poate spune că Maria este Maica lui Dumnezeu, ci doar Maica omului Isus.

Problema cu această soluție este că nu garantează cu adevărat că Cristos este o singură ființă, o singură realitate vie, așa cum vedem în Evanghelii. Ea a fost combătută de Conciliul de la Efes din 431. Acest conciliu a susținut că a doua persoană a Treimii, Cuvântul lui Dumnezeu, a devenit trup, adică și-a însușit o natură umană, ca și cum ar fi integrat-o în sine (cf. Catehism, nr. 446). El era deci o singură ființă și nu două realități distincte, mai mult sau mai puțin unite, așa cum susținea Nestorie. Prin numele „Isus” înțelegem Cuvântul, odată ce și-a însușit natura umană, odată ce a devenit om. Această doctrină este cunoscută sub numele de „uniune ipostatică” (deoarece elementul uman este integrat în persoana preexistentă a Cuvântului = în ipostasul Cuvântului). Ea a fost formulată la Conciliul de la Efes.

Cu toate acestea, au existat cei care au înțeles greșit această doctrină și au crezut că elementul uman din Cristos, absorbit cum era în persoana divină, a fost apoi dizolvat în aceasta. Astfel, elementul uman din Isus și-ar fi pierdut toată consistența. Pentru a depăși această eroare, douăzeci de ani mai târziu, un alt conciliu ecumenic, desfășurat în orașul Calcedon, a reformulat ideea efesiană într-un mod oarecum diferit: Isus este o singură persoană, a spus conciliul, dar el există într-un mod dublu: ca Dumnezeu în mod etern și ca om în timp. El este Dumnezeu adevărat și om adevărat, Dumnezeu perfect și om complet și întreg. De atunci încolo, conciliile ulterioare au clarificat doctrina de la Calcedon și au tras unele consecințe, de exemplu, că Isus are o adevărată voință umană, deoarece este cu adevărat om. Și, ca om, a împlinit lucrarea mântuirii noastre.

Întruparea

Dincolo de aspectele istorice, ceea ce este fundamental pentru doctrina întrupării este prezența personală a Fiului lui Dumnezeu în istorie. Prin cuvintele și gesturile sale umane, Îl cunoaștem pe Fiul lui Dumnezeu și, într-un fel, înțelegem cum este Dumnezeu însuși. Și ceea ce vedem, înainte de toate, este că Dumnezeu este Iubire, o iubire puternică, capabilă să-și dea viața pentru noi.

Întruparea este lucrarea Dumnezeului Treimic. Tatăl îl trimite pe Fiul Său în lume, adică Fiul intră în timp și își însușește substanța umană, umanitatea pe care Duhul Sfânt o naște în pântecul virginal al Mariei, cu cooperarea și consimțământul ei. În acest fel, Cuvântul lui Dumnezeu, care a existat veșnic, începe să existe și ca om în istorie.

Prezența Fiului lui Dumnezeu în istorie este, de asemenea, apropierea Tatălui și a Sfântului Duh, deoarece în Isus și prin el sunt făcute cunoscute omenirii și celelalte persoane divine. Sfântul Ioan a insistat în mod special asupra acestor aspecte: venirea lui Isus dezvăluie trăsăturile intime și inaccesibile ale Ființei divine, astfel încât Cel pe care „nimeni nu l-a văzut vreodată” (In 1,18) se manifestă în viața lui Cristos, Unul-Născut întrupat. Cristos arată în gesturile sale, în afectele și cuvintele sale, relația sa cu Tatăl și cu oamenii, bunăvoința lui Dumnezeu față de creaturi, precum și valoarea și sensul realității pământești.

Isus este, prin urmare, singurul Fiul al lui Dumnezeu care s-a făcut om pentru mântuirea noastră. El este, de asemenea, purtătorul Duhului Sfânt, templul și locuința Sa în istorie și, din acest motiv, este numit și Cristos, Unul. Desigur, alte figuri ale

Israelului antic erau unse cu untdelemn cu ocazia vocației sau misiunii lor particulare și pentru a semnifica prezența în ele a Duhului divin, dar ungerea lui Isus este mult mai radicală, deoarece derivă din propria sa constituție ca om, din misterul întrupării. Isus vine în lume uns în întregime de Duhul și, prin urmare, totul în el evocă prezența divină și reflectă puritatea și spiritualitatea realității cerești.

Iar această prezență radicală a Duhului îl umple și de har și daruri supranaturale, pe care le desfășoară în acțiunile sale, pline de dreptate și bunătate, și care îi inspiră cuvintele, imperioase sau blânde, dar întotdeauna pline de înțelepciune și viață. Totul în Isus dezvăluie oamenilor iubirea lui Dumnezeu, iar această iubire, care îi umple inima umană, se revarsă asupra realității pe care o întâlnește, asupra a tot ceea

ce păcatul a deteriorat, pentru a o restaura și a o readuce la Tatăl.

Cunoașterea și voința umană a lui Isus

Am spus deja că Isus este Dumnezeu perfect și om perfect. În mod natural, pentru că este Dumnezeu, El are o cunoaștere eternă și atemporală a tuturor lucrurilor, dar odată ce devine om, cunoașterea realității sale urmează modalitățile de cunoaștere proprii omului, adică și Isus, ca și noi, cunoaște realitatea exterioară prin experiențe, imagini, concepte etc., care se formează în mintea sa umană. Întrupându-se, Cristos nu a vrut să ocolească legile naturii și, prin urmare, a trebuit să învețe multe lucruri, ca orice om: a învățat să vorbească, să citească, să muncească, să cunoască puțin câte puțin elementele necesare vieții practice și, de asemenea, a trebuit să învețe multe lucruri din

religiozitatea lui Israel, care i-au fost predate în principal de Maria și Iosif.

Mintea umană a lui Cristos, ca orice inteligență omenească, era limitată. Totuși, acest lucru nu înseamnă că Domnul nu a avut cunoștințe dincolo de ceea ce este posibil pentru experiență sau pentru știința umană obișnuită: cunoștințe supranaturale. Evangheliile arată, de exemplu, că Isus a prevăzut trădarea lui Simon Petru și trădarea lui Iuda. În aceste și în alte cazuri similare, aceste cunoștințe au fost intuitiv prezentate minții umane a lui Cristos ca rod al inspirației divine.

Cu toate acestea, cea mai importantă și profundă cunoaștere pe care a avut-o Isus în viața Sa pe pământ a fost despre Dumnezeu Tatăl Său. Această cunoaștere a fost, de asemenea, profund supranaturală și a constituit o dimensiune permanentă a vieții și intimității

Sale, deoarece Persoana Sa era veșnic unită cu Tatăl - El este Unul-Născut al Tatălui - iar umanitatea Sa fusese asumată (integrată) în Persoana Sa. Prin urmare, Isus a experimentat în conștiința Sa umană unitatea Sa perfectă cu Tatăl. El era pe deplin conștient că este Fiul lui Dumnezeu, trimis în lume pentru a salva omenirea.

Compendiul Catehismului Bisericii Catolice a sintetizat astfel cunoașterea umană a lui Hristos: „Fiul lui Dumnezeu a asumat un trup animat de un suflet rațional uman. Cu inteligența sa umană, Isus a învățat multe lucruri din experiență. Dar și ca om Fiul lui Dumnezeu avea o cunoaștere intimă și nemijlocită a lui Dumnezeu Tatăl său. De asemenea, pătrundea gândurile secrete ale oamenilor și cunoștea în mod deplin planurile veșnice pe care El a venit să le reveleze” (nr. 90).

De asemenea, Isus a avut o adevărată voință umană și a fost un om pe deplin liber. El era liber în primul rând pentru că nu era supus acelei tulburări interioare care provine în noi din păcatul original și care ne determină să cedăm ușor celor trei pofte - pofta lumii, pofta ochilor și pofta cărnii - și să fim robiți de ele. Duhul Sfânt i-a modelat umanitatea de la început, în pântecul Mariei, și a fost întotdeauna prezent pe deplin în viața sa de atunci încolo. Dar, într-un sens mai profund, Isus a fost liber pentru că acțiunile sale au fost întotdeauna conduse de dragostea pentru Tatăl său și pentru misiunea care îi fusese încredințată. El a dorit în orice moment să împlinească voința Tatălui, iar iubirea Duhului Sfânt din inima sa a umplut actele sale de dreptate și caritate. De aceea, așa cum a spus Conciliul Vatican II, Isus este întotdeauna pentru noi modelul a ceea ce este omul (cf. *Gaudium et Spes*, nr. 22).

Marea libertate a lui Cristos s-a manifestat în multe feluri: el nu s-a lăsat condiționat de oameni sau de circumstanțe sau de orice formă de teamă și nici nu s-a înclinat în fața barierelor culturale ale societății din vremea sa, în care cei dreți îi disprețuiau pe păcătoși și căutau să nu se amestece cu ei. Isus, dimpotrivă, a mâncat cu păcătoșii și chiar a ales unii ucenici, precum Matei, din acele medii care erau dezaprobrate din punct de vedere social. Nu a avut nicio problemă în a se rupe de legalisme inutile, chiar dacă acestea erau foarte răspândite în vremea sa, nici în a se înfuria și a răsturna mesele negustorilor care încălcau demnitatea sacră a Templului; nu s-a lăsat condiționat de familia sa, nici de structurile de putere, nu a avut nicio reținere în a se confrunta cu fariseii și a denunța ceea ce făceau greșit; și, mai presus de toate, nu a avut nicio problemă în a-și da de bunăvoie viața pentru noi.

Astfel, vedem că Isus a avut o mare libertate, care i-a permis întotdeauna să aleagă ceea ce era bine pentru oameni, ceea ce era plăcut Tatălui.

În toate acestea, Isus a realizat cu voința sa umană ceea ce hotărâse în eternitate împreună cu Tatăl și cu Duhul Sfânt. Acțiunile lui Cristos au adus iubirea și mila lui Dumnezeu pentru omenire în cadrul istoriei.

Valoarea misterului Întrupării

Când recitim în Crez „s-a întrupat prin puterea și harul Duhului Sfânt și s-a născut din Maria Fecioara”, afirmăm că umanitatea asumată de Cuvânt este adevărată și reală, rodul cărnii unei femei și, prin urmare, El este unul dintre noi și aparține neamului nostru. Dacă nu ar fi fost așa, El nu ar fi avut o inimă și un suflet uman, nu ar fi putut suferi și muri și nu ar exista învierea. De

aceea, misterul întrupării este baza și presupunerea tuturor celorlalte mistere ale vieții lui Isus.

Cuvântul a luat condiția noastră materială și trupească, supusă multor nevoi, pentru a ne mântui de păcatele noastre și pentru a ne aduce înapoi în casa lui Dumnezeu Tatăl nostru, întrucât Dumnezeu ne-a creat pentru a fi copiii săi adoptivi.

Această lucrare de mântuire este realizată de Domnul în toate faptele sale, inclusiv în acei ani de tinerețe (așa-numita „viață ascunsă” a lui Cristos) care nu au avut un impact public deosebit.

Toate faptele lui Isus contribuie la răscumpărarea noastră deoarece, trăindu-le într-un mod drept și neprihănit, plăcut Tatălui, ne permit și nouă să le trăim în acest mod, deschizându-ne astfel calea. Părinții Bisericii își exprimau adesea ideea că Isus, asumându-și natura noastră, a

vindecat-o și a purificat-o. Putem continua această idee spunând că Domnul nostru a purificat viața obișnuită, făcând-o a sa; a transformat-o într-o viață plăcută lui Dumnezeu. Așa cum spunea Sfântul Josemaría: „Crescând și trăind ca unul dintre noi, Isus ne dezvăluie că existența umană, viața obișnuită, de zi cu zi, are un sens divin” (*E Cristos care trece*, nr. 14). Din locul său din cer, Isus cel înviat ne oferă harul său pentru a descoperi în treburile noastre zilnice iubirea pe care Dumnezeu o are pentru noi și pentru a transforma aceste activități într-o cale de sfințire. Astfel, Isus, cu însăși viața sa, este calea noastră, conducându-ne la Tatăl.

Pe lângă valoarea lor răscumpărătoare, toate faptele lui Isus au, de asemenea, o valoare revelatoare, deoarece ne arată iubirea lui Dumnezeu pentru noi, și o valoare recapitulatoare, deoarece

realizează planul lui Dumnezeu pentru umanitate și instituie suveranitatea lui Dumnezeu, împărăția sa, în lume.

Maria, Maica lui Dumnezeu și a Bisericii

Fecioara Maria a fost predestinată din veșnicie să fie Maica lui Dumnezeu odată cu Întruparea Cuvântului.

„Pentru a fi Mama Mântuitorului, Maria «a fost înzestrată de Dumnezeu cu daruri vrednice de o asemenea menire»” (LG 56) (Catehism, nr. 490). La Buna Vestire, arhanghelul Gabriel a salutat-o ca fiind „plină de har” (Lc 1,28). Înainte ca Cuvântul să se întrupeze, Maria era deja, prin răspunsul său la darurile divine, plină de har. Domnul i-a dat aceste daruri speciale ale harului pentru că o pregătea să fie Mama sa. Îndrumată de ele, ea a

putut să-și dea liberul său
consimțământ la vestirea vocației
sale (cf. Catehism, nr. 490), să
rămână curată de orice păcat
personal (cf. Catehism, nr. 493) și să
se dăruiască pe deplin slujirii operei
de răscumpărare a Fiului.

Ea însăși a fost răscumpărată încă de
la zămislire: „Aceasta este ceea ce
mărturisește dogma Neprihănitei
zămisliri, proclamată în 1854 de
papa Pius al IX-lea: «... Sfânta
Fecioară Maria a fost păstrată imună
de orice pată a păcatului originar
încă din prima clipă a concepției
sale, prin harul și privilegiul singular
al lui Dumnezeu atotputernic, având
în vedere meritele lui Isus Cristos,
Mântuitorul neamului omenesc» (DS
2803)” (Catehism, nr. 491).

Maria este cu adevărat Maica lui
Dumnezeu deoarece „cel pe care
Maria l-a zămislit ca om de la Duhul
Sfânt, [...] nu este altul decât Fiul

veșnic al Tatălui, a doua Persoană a Sfintei Treimi” (Catehism, nr. 495).

Maria a fost întotdeauna Fecioară. Din cele mai vechi timpuri, Biserica o mărturisește în Crez și o celebrează în liturgia sa pe „Maria ca [...] «veșnic fecioară» (cf. LG 52)” (Catehism, nr. 499; cf. Catehism, nn. 496-507). Această credință a Bisericii este reflectată în formula antică: „Fecioară înainte de naștere, în naștere și după naștere”. De la început, „Biserica a mărturisit că Isus a fost conceput în pântecul Fecioarei Maria numai prin puterea Duhului Sfânt, adică fără intervenția unui bărbat, ci prin puterea Duhului Sfânt” (Catehism, nr. 496). Maria a fost fecioară și la naștere, deoarece Isus, la nașterea sa, i-a consacrat virginitatea (cf. Catehism, nr. 499). Și ea a rămas fecioară și după nașterea lui Isus.

Maria a fost ridicată la cer. „Fecioara Imaculată, păstrată liberă de orice pată a păcatului original, la sfârșitul vieții sale pe pământ, a fost înălțată la slava cerului și ridicată la tron de Domnul ca regină a universului, pentru a se conforma mai deplin Fiului său, Domnul domnilor și învingătorul păcatului și al morții. Adormirea ei constituie o anticipare a învierii celorlalți creștini” (Catehism, nr. 966).

Maria este Maica Răscumpărătorului. Prin urmare, maternitatea ei divină implică și cooperarea ei la mântuirea omenirii: „Maria, [...] îmbrățișând voința mântuitoare a lui Dumnezeu cu o inimă generoasă și neîmpiedicată de păcat, s-a consacrat total, ca roabă a Domnului, persoanei și lucrării Fiului ei, slujind misterul Răscumpărării cu El și sub El, prin harul lui Dumnezeu atotputernic” (*Lumen gentium*, nr.

56). Această cooperare se manifestă în principal în maternitatea ei spirituală. Ea este cu adevărat maica noastră în ordinea harului și cooperează la nașterea la viața de har și la dezvoltarea spirituală a credincioșilor. Mai mult, din cer, ea veghează asupra noastră ca mamă, procurându-ne prin mijlocirea sa multiplă harurile lui Dumnezeu de care avem nevoie pentru vocația noastră creștină și pentru mântuirea noastră (cf. Catehism, nr. 969).

Maria este tipul și modelul Bisericii: „Fecioara Maria este pentru Biserică modelul credinței și al carității. Din acest motiv, ea este 'membrul cel mai eminent și unic al Bisericii' (LG 53) și constituie chiar 'figura' [...] Bisericii (LG 63)” (Catehism, nr. 967). Paul al VI-lea, la 21 noiembrie 1964, a numit-o solemn pe Maria Maica Bisericii, pentru a sublinia explicit rolul matern pe care Fecioara Maria îl exercită asupra poporului creștin.

Este de înțeles, având în vedere cele de mai sus, că evlavlia Bisericii față de Sfânta Fecioară este un element intrinsec al cultului creștin. Sfânta Fecioară „este pe bună dreptate onorată de Biserică cu un cult special” (Catehism, nr. 971), care se manifestă în numeroasele sărbători, comemorări liturgice și practici de pietate pe care noi, catolicii, i le dedicăm.

Bibliografie

Bibliografie de bază

- *Catehismul Bisericii Catolice*, 430-534, 720-726 și 963-975.

- Ioan Paul al II-lea, *Creo en Jesucristo. Catequesis sobre el Credo (II)*, Palabra, Madrid 1996.

Bibliografie recomandată

- Antonio Ducay, *Jesús, el Hijo Salvador*, Rialp, Madrid 2015, (în special capitolele II-IV).
- Vicente Ferrer Barrientos, *Jesucristo nuestro Salvador*, Rialp, Madrid 2015.

Antonio Ducay

.....

pdf | document generat automat din
<https://opusdei.org/ro-ro/article/tema-a-12-a-intruparea/> (17.03.2026)